

شناسنامه ماده:

	دوره	کد ماده	عنوان ماده	نوع ماده	واحد	نوع واحد	ساعات هفتگی
	کارشناسی		نحو و صرف ۷	اصلی	۲	نظری	۲
رشته							
تفسیر							
روش تدریس							
القایی - خودخوان - کتابخانه ای - کار در کلاس							
تعریف ماده							
این ماده به بررسی قواعد نحوی و صرفی بر اساس کتاب الفیه ابن مالک (نحو: از ابتدای باب النداء تا انتهای باب ما لا ینصرف، و صرف: از ابتدای باب التصریف تا انتهای باب فصل فی زیاده همزة الوصل) می پردازد و به منظور مسلط شدن طلاب بر قواعد نحوی و صرفی است تا طلاب بتوانند نصوص شرعی را دقیق تر فهم نمایند. لذا می بایست طلاب ابیات الفیه را حفظ نموده و بتوانند آن را شرح دهند.							
اهداف ماده							
<p>۱. طلاب بتوانند قواعد نحوی و صرفی خوانده شده در الفیه را شرح داده، آن را بر نصوص تطبیق دهند و معانی درست نص را فهم نمایند.</p> <p>۲. آشنایی با اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر اختلافات بر تغییر معانی.</p>							
دستاوردهای آموزشی							
<p>پس از تدریس این توانایی در طلاب ایجاد می شود:</p> <p>۱. استفاده از قواعد عربی در درک صحیح از نصوص.</p> <p>۲. حفظ ابیات الفیه و شرح آنها.</p> <p>۳. فهم اختلافات مشهور در ابواب نحوی و صرفی و اثر آنها در تغییر معانی.</p>							

جدول ارزیابی و امتحانات:

ردیف	مورد	حداقل	حداکثر	توضیحات
۱	حفظ نحو	۱۸٪	۱۸٪	یک چهارم نمرات از صرف باشد.
۲	حفظ صرف	۷٪	۷٪	
۳	اعراب	۱۵٪	۳۰٪	
۴	شرح متن نحو	۱۰٪	۲۵٪	
۵	شرح متن صرف	۴٪	۲۰٪	
۶	نحو: تعریفات، تقسیمات، شروط	۵٪	۲۰٪	
۷	صرف: تعریفات، تقسیمات، شروط	۲٪	۱۵٪	

مراجع و مصادر:

<p>۱- شرح ابن عقیل علی ألفیه ابن مالک: المؤلف: ابن عقیل، عبد الله بن عبد الرحمن العقیلى الهمدانی المصری (المتوفی: ۷۶۹هـ)، المحقق: محمد محیی الدین عبد الحمید، الناشر: دار التراث - القاهرة، دار مصر للطباعة، سعید جوده السحار و شرکاه.</p> <p>۲- النحو الوافی: المؤلف: عباس حسن (المتوفی: ۱۳۹۸هـ)، الناشر: دار المعارف.</p> <p>۳- توضیح النحو: المؤلف: عبدالعزیز محمد فاخر، الناشر: المكتبة الأزهرية للتراث.</p> <p>۴- شرح الألفية لابن مالک: المؤلف: الحسن بن قاسم المرادی، التحقيق: الدكتور فخرالدین قباوة، دار مكتبة المعارف للطباعة والنشر بیروت-لبنان، الطبعة الأولى: ۱۴۲۸هـ-۲۰۰۷م.</p>
--

جلسات هفتگی	موضوعات	مقرر تدریس
۱	چرا ابن مالک باب ندا را در قسمت منصوبات ذکر نکرد؟، حروف ندا و مواضع استعمال هر کدام؟، چه موقع می توان حرف ندا را حذف کرد؟، اعراب منادای مفرد معرفه؟	النداء: ۵۷۳. وَلِلْمُنَادَى النَّاءُ أَوْ كَالنَّاءِ يَا وَأَيُّ وَآ كَذَا أَيَا ثُمَّ هَيَّا ۵۷۴. وَاللَّهُمَّ لِلدَّائِي وَ وَالْمَنْ نُدِبُ أَوْ يَا وَغَيْرُ وَالدِّي اللَّبْسِ اجْتِنِبْ وَغَيْرِ مَنْدُوبٍ وَمُضْمَرٍ وَمَا جَامِسْتِغَاثًا قَدْ يَعْرِى فاعلما وذاك فى اسم الجنس والمشارله قل ومن يمنعه فانصر عاذله وابن المعرف المنادى المفردا على الذى فى رفعه قد عهدا شرح ابن عقيل: صص ۲۵۸-۲۵۵؛ نحو الوافى ج ۴ صص ۱-۲۵؛
۲	انواع منادا؟، حکم مناداب علم موصوف به ابن؟، مثال هایی از اعراب شاذ منادا در ابیات؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	وانو انضمام ما بنوا قبل النداء وليجری مجرى ذى بناء جلدًا والمفرد المنكور والمضافا وشبهه انصب عادماً خلافا ونحو زيد ضم وافتحن من نحو أزيد بن سعيد لا تهن والضم إن لم يل الابن علما أو يل الابن علم قد حتما واضمم أو انصب ما اضطراراً نوتاً مما له استحقاق ضم بينا وباضطرار خص جمع يا وأل إلا مع الله ومحكى الجمل والأكثر اللهم بالتعويض وشد يا اللهم فى قريض شرح ابن عقيل: صص ۲۶۵-۲۵۹؛ نحو الوافى ج ۴ صص ۲۵-۳۸؛
۳	چه موقع حرف ندا با ال می تواند جمع شود؟، احکام تابع منادا؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	فصل: تابع ذى الضم المضاف دون ال ألزمه نصباً كأزيد ذا الحيل وما سواه ارفع أو انصب واجعلا كمستقل نسقاً وبدلا وإن يكن مصحوب ال ما نسقا ففيه وجهان ورفع يتقى وأيها مصحوب ال بعد صفة يلزم بالرفع لدى ذى المعرفة رأى هذا أيها الذى ورد ووصف أى بسوى هذا يرد وذو إشارة كأي فى الصفة إن كان تركها يفيت المعرفة فى نحو سعد سعد الأوس يتصب ثان وضم وافتح اولاً تصب شرح ابن عقيل: صص ۲۷۳-۲۶۶؛ نحو الوافى ج ۴ صص ۵۶-۳۹؛
۴	احکام منادای مضاف به ياء متکلم؟، اسم هایی که دائماً منادا واقع می شوند؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	المنادى المضاف الى ياء المتكلم: واجعل منادى صح إن يضيف ليا كعبد عبدى عبد عبد عبد عبد عبد وفتح او كسر وحذف اليا استمر فى يا ابن أم يا ابن عم لا مفر وفى النداء أبت أمت عرض واكسر وافتح ومن اليا التنا عوض أسماء لازمت النداء: وفل بعض ما يخص بالندا لومان نومان كذا واطردا فى سب الاثنى وزن يا خبات والأمر هكذا من الثلاثى وشاع فى سب الذكور فعل ولا تقس وجر فى الشعر فل شرح ابن عقيل: صص ۲۷۹-۲۷۴؛ نحو الوافى ج ۴ صص ۶۶-۵۷ و ۷۴-۶۷؛
۵	تعريف استغاثه؟، مستغاث چه حرکتی می گیرد؟، مستغاث له چطور؟، در صورتی که لام مستغاث حذف شود چه چیزی بدل آن می آید؟، الف در بیت «ولام ما استغيث ولام ما استغيث» چه نقش اعرابی دارد؟، تعريف ندبه؟، چه چیزهایی جایز است ندب شود و چه چیزهایی جایز نیست؟، تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیة	الاستغاثة: إذا استغيث اسم منادى خفصا باللام مفتوحاً كيا للمرتضى وافتح مع المعطوف إن كررت يا وفى سوى ذلك بالكسرا اثبتا ولام ما استغيث عاقبت ألف ومثله اسم ذو تعجب ألف الندبة: ما للمنادى اجعل لمنسوب وما نكر لم يندب ولا ما أبهما ويندب الموصول بالذى أشهر كبشر زمزم يلى وا من حفر شرح ابن عقيل: صص ۲۸۲-۲۸۰؛ نحو الوافى ج ۴ صص ۸۶-۷۶ و ۹۳-۸۷؛

<p>۶</p>	<p>الحاق الف به آخر مندوب چه احکامی دارد؟، در باب ندبه چه موقع هاء اضافه می شود؟، آیا هنگام وصل هاء الحاق می شود؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وتمتھی المندوب صلہ بالالف متلوها إن کان مثلها حذف کذاک تنوین الذی به کمل من صلۃ أو غیرها نلت الأمل والشکل حتماً أوله مجانساً إن یکن الفتح بهم لابساً وواقفاً زد هاء سکت إن تُرد وإن تشأ فالمدّ والها لا ترد وقائل واعبديا واعبدا من فی النداء الیا ذا سکون أبدی شرح ابن عقیل: صص ۲۸۶-۲۸۳؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۹۸-۹۲؛</p>
<p>۷</p>	<p>تعریف ترخیم؟، ترخیم چه چیزهایی جایز است؟، ترخیم چه چیزهایی جایز نیست؟، شروط حذف آخر کلمه در ترخیم؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>الترخیم: ترخیماً احذف اخر المنادی کیا سعا فیمن دعا سعادا وجوزنه مطلقا فی کل ما أنت بالها وبالذی قد رُخما بحذفها وقره بعد واحظلا ترخیم ما من هذه الها قد خلا إلا الرباعی فما فوق العلم دون إضافة وإسناد متم ومع الآخر احذف الذی تلا إن رید لیتنا ساکناً مکملاً أربعة فصاعداً والخلف فی واو ویاء بهما فتح فقی شرح ابن عقیل: صص ۲۹۱-۲۸۷؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۰۴-۹۹؛</p>
<p>۸</p>	<p>ترخیم مرکب چیست؟، ترخیم جمله چیست؟، احکام ترخیم غیر منادا؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>والعجز احذف من مرکب وقل ترخیم حمله وذا عمرو نقل وإن نوبت بعد حذف ما حذف فالباقی استعمل بما فیہ ألف واجعله إن لم تنو محذوفاً كما لو کان بالآخر وضعاً تُمما فقل علی الأول فی ثمود یا ثمودیا ثمی علی الثانی بیا والتزم الأول فی کُمسلمه وجوز الوجهین فی کمسلمه ولاضطرار رخموا دون ندا ما للندا یصلح نحو أحمد شرح ابن عقیل: صص ۲۹۶-۲۹۱؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۱۳-۱۰۵؛</p>
<p>۹</p>	<p>تعریف اختصاص؟، تشابه ندا با اختصاص در چه چیزهایی است؟، تفاوت ندا با اختصاص در چه چیزهایی است؟، مخصوص چه اعرابی می گیرد؟، علت نصب معاشر در حدیث: «نَحْنُ مَعَاشِرَ الْأَنْبِيَاءِ لَا نُورَثُ» چیست؟، تعریف تحذیر؟، انواع تحذیر و حکم هر کدام؟، حکم تحذیر متکلم و تحذیر غائب؟، معنای اغراء و حکم آن؟، اعراب «الصلاة جامعة»؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>لاختصاص: الاختصاص كنداء دون یا كأيها الفتی یأثر ارجونیا وقد یری ذا دون ای تلو آل كمثل نحن الغرب أسخی من بذل التحذیر والأغراء: إیّاك والشّر ونحوه نصب محذّر بما استتاره وجب ودون عطف ذا لایا انسب وما سواه ستر فعله لن یلزما إلا مع العطف أو التكرار كالضیغم الضیغم یا ذا الساری وشذّ إیای وإیاه أشدّ وعن سبیل القصد من قاس انتبذ وكُمحذّر بلا إیّا اجعلا مغری به کلّ ما قد فُصّلا شرح ابن عقیل: صص ۳۰۱-۲۹۷؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۲۱-۱۱۴ و ۱۳۵-۱۲۲؛</p>
<p>۱۰</p>	<p>اسم فعل به چه معناست؟، انواع اسماء افعال؟، آیا اسماء افعال معمول می گیرند؟، اسماء افعال معرفه و نکره کدامند؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>أسماء الأفعال والأصوات: ما ناب عن فعل كشتان وصه هو اسم فعل وكذا أوّه ومه وما بمعنی افعال كأمین كثر وغیره كوی وهیهات نزر والفعل من أسمائه علیكما وهكذا دونك مع إلیكما كذا روید بله ناصبین ویعملان الخفض مصدرین وما لما تنوب عنه عن عمل لها وأخر مالذی فیہ العمل واحکم بتنكیر الذی ینون منها وتعریف سواه بین وما به خوطب ما لا یعقل من مُشبه اسم الفعل صوتا یجعل كذا الذی أجدی حكاية كقب والزم بنا النوعین فهو قد وجب شرح ابن عقیل: صص ۳۰۷-۳۰۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۵۴-۱۳۶ و ۱۶۰-۱۵۶؛</p>
<p>۱۱</p>	<p>چه نوع افعالی با نون مؤکد می شوند؟، حکم افعال مؤکد؟، تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>نونا التوكید: للفعل توكید بنونین هما كنونی اذهبن واقصدنهما یوكدان افعال ویفعل آتیا ذا طلب أو شرطاً أما تالیا أو مثبتاً فی قسم مستقبلا وقل بعد ما ولم وبعد لا وغیر إما من طوالب الجزا وآخر المؤكّد افتح كابرزا شرح ابن عقیل: صص ۳۱۲-۳۰۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۷۱-۱۶۱؛</p>

<p>۱۲</p> <p>حکم اتصال فعل صحیح و معتل به نون تأکید؟ الف فارقه چه نوع الفی است؟ چه موقع نون خفیفه حذف می شود؟ مرجع دو ضمیر هاء در بیت: «فَاجْعَلْهُ مِنْهُ رَافِعًا غَيْرَ أَلْفَا...» کدامند؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>وَأَشْكَلُهُ قَبْلَ مُضْمَرٍ لَيْنٍ بِمَا جَانَسَ مِنْ تَحْرُكِهِ قَدْ غَلِمَا وَالْمُضْمَرُ اخْذِفْنَهُ إِلَّا الْأَلْفُ وَإِنْ يَكُنْ فِي آخِرِ الْفِعْلِ أَلْفٌ فَاجْعَلْهُ مِنْهُ رَافِعًا غَيْرَ أَلْفَا وَالْوَاوُ يَاءٌ كَأَسْعَيْنِ سَعْيًا وَاخْذِفْنَهُ مِنْ رَافِعِ هَاتَيْنِ وَفِي وَآوٍ وَيَا شَكْلٌ مُجَانِسٌ قُفِي نَحْوُ اخْشَيْنِ يَا هِنْدُ بِالْكَسْرِ وَيَا قَوْمُ اخْشَوْنَ وَاضْمَمٌ وَقَسْ مُسَوِّبًا ولم تقع خفیفه بعد الألف لكن شديدة وكسرها ألف وألفا زد قبلها مؤكداً فعلاً الى نون الإناث أسندا واحذف خفیفه لساكن ردف وبعد غير فتحة إذا تقف واردد إذا حذفها في الوقف ما من أجلها في الوصل كان غدما وأبدلنها بعد فتح ألفا وفقاً كما تقول في قفن قفا شرح ابن عقيل: صص ۳۱۹-۳۱۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۱۹۰-۱۷۲؛</p>
<p>۱۳</p> <p>منظور از صرف چیست؟ علامت اسم منصرف؟ سبب منع اسم از صرف چیست؟ اعراب آیات: «وَإِذَا حُيِّتُمْ بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا» و «لَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ» و «إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ اللَّهُ لَكُمْ»؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>ما لا ينصرف: الصرف تنوين أتى مبيّنا معنى به يكون الاسم أمكنا فألف التانيث مطلقاً منع صرف الذي حواه كيفما وقع وزائدا فعلا في وصف سلم من أن يرى بتاء تانيث ختم ووصف أصلي ووزن أفلا ممنوع تانيث بتا كأشعلا وألغين عارض الوصفية كأربع وعارض الإسميه فالأدهم القيد لكونه وُضع في الأصل وصفاً انصرافه مُنِعَ وأجدل وأخيل وأفعي مصروفة وقد ينلن المنعا شرح ابن عقيل: صص ۳۲۵-۳۲۰؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۱۱-۱۹۱؛</p>
<p>۱۴</p> <p>عدل به چه معناست؟ اسباب منع اسم از صرف؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>ومنع عدل مع وصفٍ معتبر في لفظ مثنى وثلاث وأخر ووزن مثنى وثلاث كهما من واحدٍ لأربع فليعلمنا وكن لجمع مشبه مفاعلا أو المفاعيل بمن كافلا شرح ابن عقيل: صص ۳۲۷-۳۲۵؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۱۱-۱۹۱؛</p>
<p>۱۵</p> <p>اسباب منع اسم از صرف؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>وذا اعتلال منه كالحواري رفعا وجرأ أجره كساري ولسراويل بهذا الجمع شبه اقتضى عموم المنع وإن به سمي أو بما لحق به فالانصراف منعه يحق والعلم منع صرفه مركبا تركيب مزج نحو معديكربا شرح ابن عقيل: صص ۳۲۹-۳۲۷؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۱۱-۱۹۱ و ۲۱۲-۲۱۵؛</p>
<p>۱۶</p> <p>اسباب منع اسم از صرف؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>كذاك حاوي زائدي فعلا كغطفان وكأصبهانا كذا مؤنث بهاء مطلقا وشرط منع العار كونه ارتقى فوق الثلاث أو كجور أو سقر أو زيد اسم امرأة لا اسم ذكر وجهان في العادم تذكيرا سبق وُعجمة كهند والمنع أحق شرح ابن عقيل: صص ۳۳۱-۳۳۰؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۶۰-۲۱۷؛</p>
<p>۱۷</p> <p>اسباب منع اسم از صرف؟ کدام یک از اسامی انبیاء منصرف هستند؟ کدام یک از اسامی فرشتگان منصرف هستند؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>والعجمي الوضع والتعريف مع زيد على الثلاث صرفه امتنع كذاك ذو وزن يخصّ الفعلا أو غالب كأحمد ويعلى وما يصير علما من ذي ألف زيدت لإلحاق فليس ينصرف والعلم منع صرفه إن عدلا كفعل التوكيد أو كفعلا والعدل والتعريف مانعا سحر إذا به التعيين قصداً يُعتبر شرح ابن عقيل: صص ۳۳۶-۳۳۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۶۰-۲۱۷؛</p>
<p>۱۸</p> <p>اسباب منع اسم از صرف؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات آلفیه</p>	<p>ابن على الكسر فعال علما مؤنثا وهو نظير جشما عند تميم واصرفن ما نكرا من كل ما التعريف فيه أثرا وما يكون منه منقوصا ففي إعرابه نهج جوار يقتفي ۶۷۵. ولاضطرار أو تناسب صرف ذو المنع والمصروف قد لا ينصرف شرح ابن عقيل: صص ۳۴۰-۳۳۶؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۲۶۰-۲۱۷؛</p>
<p>۱۹</p> <p>معنای تصریف؟ تصریف در چه نوع کلماتی</p>	<p>التصريف:</p>

<p>داخل نمی‌شود؟، دو نوع اسم از نظر تعداد حروف کدامند؟، اوزان اسم ثلاثی؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>۹۱۶. حَرْفٌ وَشِبْهُهُ مِنَ الصَّرْفِ بَرِي وَمَا سِوَاهُمَا بَصْرِيْفٍ حَرِي ولیس أدنی من ثلاثی یرى قابل تصریفِ سوی ما غیراً ومتتهی اسم خمسٍ أن تجرداً وإن یزد فيه فما سبعا عدا وغير اخر الثلاثی افتح وضَمَّ واکسر وزد تسکین ثانیه تَعَمَّ وفعل أهْمَلٌ والعكسُ یقلُّ لقصدهم تخصیص فعل بفعل شرح ابن عقیل: صص ۵۳۲-۵۲۹؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۶۹۰-۶۸۷؛</p>
<p>اوزان اسم رباعی و خماسی؟، تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>وافتح وضَمَّ واکسر الثانی من فعل ثلاثی وزد نحو ضَمِنَ ومتتهاهُ أربع إن جُرداً وإن یزد فيه فما ستاً غدا لاسم مُجرَّدٍ رباع فعلل وفعلل وفعلل وفعلل ومع فعلٌ فَعْلَلٌ وإن علا فمع فعلل حوی فعلا كذا فَعْلَلٌ وفعلل وما غیر للزید أو النقص انتمی شرح ابن عقیل: صص ۵۳۶-۵۳۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۶۹۲-۶۹۰؛</p>
<p>ضابط حرف اصلی و حرف زائد؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>والحرفُ إن یلزم فأصل والذی لا یلزمُ الزائدُ مثل تا اَحْتَدَى بضمن فعل قابل الأصول فی وزن وزائد بلفظه اکتفی وضاعف اللام إذا أصل بقى كراء جعفر وقاف فستق وإن یک الزائدُ ضِيعف أصل فاجعل فی الوزن ما للأصل شرح ابن عقیل: صص ۵۳۸-۵۳۶؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۶۹۲-۶۹۱؛</p>
<p>مواضع زیادت الف در اوزان؟، مواضع زیادت واو و یاء؟، مواضع زیادت همزه و میم؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>واحكم بتأصیل حروف سمس و نحوه والخلف فی کلملم فبألف أكثر من أصلین صاحبَ زائد بغیر مین والیا کذا والواو إن لم یقعا کما هما فی یؤیو وعوعا وهكذا همزٌ ومیمٌ سبقا ثلاثة تأصیلها تحقفاً کذاک همز اخرٌ بعد ألف أكثر من حرفین لفظها ردِف شرح ابن عقیل: صص ۵۴۲-۵۳۸؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۶۹۴-۶۹۲؛</p>
<p>مواضع زیادت نون؟، مواضع زیادت تاء و هاء؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>والنون فی الآخر کالهمز وفی نحو غَضِنَفْرُ أصالةً کفی والتاء فی التأنیث والمضارعه ونحو الاستفعال والمطارعه والهاء وفقاً کلمه ولم نره واللام فی الإشارة المُشْتَهَره وامنع زیادة بلا قید ثبت إن لم تبین حجة کحظلت شرح ابن عقیل: صص ۵۴۴-۵۴۲؛ نحو الوافی ج ۴ صص ۶۹۴-۶۹۲؛</p>
<p>مواضع همزه وصل قیاسی؟، مواضع همزه وصل سماعی؟ تمرین اعراب همراه با اعراب ابیات ألفیه</p>	<p>فصل فی زیادة همزة الوصل: للوصل همز سابق لا یثبت إلا إذا ابتدی به کاستبتوا وهو لفعل ماض احتوی علی أكثر من أربعة نحو انجلی والأمر والمصدر منه وكذا أمرُ الثلاثی کأخشَ وامض وانفذا ۹۴۲. وَفِي اسْمِ اسْتِ ابْنِ ابْنِ سَمِيعٍ وَأَثْنَيْنِ وَأَمْرِيٍّ وَتَأْنِيثِ تَبِيعِ ۹۴۳. وَأَيْمُنُ هَمْزٌ أَلْ كَذَا وَيُبَدَلُ مَدًّا فِي الْإِسْتِفْهَامِ أَوْ يُسَهَّلُ شرح ابن عقیل: صص ۵۴۷-۵۴۵؛ نحو الوافی ج ۴ صص ؛</p>